మన్మథ సందర్శనము

చాలా కాలంనుంచీ మన్మథుడి దర్శనం చేసుకోవాలని కుతూహలం వుండేది. అది నేటికి గాని సిద్ధించింది కాదు. ఎలా సిద్ధించిందో చెప్పడానికి వీలు లేదు. ఆవిషయాలు రహస్యంగా వుంచే షరతు మీదనే కామదేవుడి దర్శనం నాకు లభించింది గనక ఆవిషయాలు వెల్లడి చేయడానికి వీలు లేదు.

వేటకు వెళ్ళడాని కని మన్మథుడు స్నేహితులతోనూ సహచరులతోనూ సిద్ధంగా వున్నాడు. ఆయన ఫలానా తావున వున్నా డని నిశ్చయించ లేకపోయినాను.

ఒకవైపున, చిగురుటాకుల పుట్టము కట్టుకొని, సిందూరము బొట్టు పెట్టుకొని, తోయజప్రసూనాలు తోరణం కట్టుకొని, వనలక్ష్మితో సరస మాడుతున్నాడు వసంతరాయుడు.

చల్లని నీళ్ళల్లో జలకా లాడి, దేహంనిండా పుప్పొడి పూసుకొని, మేఘాల వెంబడి వేటాడడానికి జింకబాభానెక్కి సిద్ధంగా వున్నాడు వాయుదేవుడు.

ఇంకోచోట, నల్లటి గొడుగు వేసుకొని, తెల్లటి బట్టలు కట్టుకొని, అస్తమానం నవ్వుతూ, చక్కని చుక్కలతో సరసా లాడు తున్నాడు చందమామ. అతన్ని చూసే సరికి మతి పోతుంది.

మరోచోట విల్లు కనిపిస్తున్నది. ఎక్కు పెట్టిన వింటిలో బాణాలు అవుపిస్తున్నవి. కిలకిల లాడుతూ చిలకలూ, కోకిలలూ రెక్కలతో వింజామరలు వేస్తున్నవి. కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపే

అందం ఇలా మూర్తీభవించిందా అనేలాగు తోచే సుందరాంగి—రతీదేవి కాబోలు—ఒక పక్కన కనిపిస్తున్నది. కామదేవుడు కనబడడంలేదు. అయినప్పటికీ, కొంచెం వూహించి ఆస్థలాన ఆయన వున్నట్లు నిశ్చయించుకొని సమీపించి "కామదేవా, నమస్కారము!" అన్నాను. "నిత్యశోభన మస్తు!" అనే మాటలు వినబడ్డవి.

"తమ రూప దర్శనం చేసుకోవడానికి మా బోంట్లకు అనుజ్ఞ దయ చెయ్యరా!" అన్నాను. అని వెంటనే చాలా నొచ్చుకొన్నాను. కామ దేవుడికి జరిగిన పరాభవం జ్ఞప్తికి తేవడం తప్పు. మాట జారిపోయింది! నా ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు.

"తమ సౌభాగ్యం చూచి పోవడానికి ఎంతో శ్రమ మీద ఇక్కడికి వచ్చాను" అన్నాను. అనీ అనడంతోనే—ఆయన ఆజ్ఞ పొందినాడు, కాబోలు—వాయుదేవుడు నన్నెత్తుకొని పోయి కామదేవుడి ఆయుధాగారంలో దింపినాడు.

ముల్లోకాలనూ అవలీలగా జయించిన మహామోఘ ఆయుధాలు అయిదే అని యిదివరలో నావూహ. కాని అక్కడ చాలారకాల పువ్వులూ, చిగుళ్ళూ, తులసిదళాలు, దర్భలూ, మొగలిరేకులూ ఇంకా యేమేమో వున్నవి. అప్పుడు వాయుదేవుడి కేసి తిరిగి అడిగాను "అరవిందము, అశోకము, చూతము ఇత్యాది అయిదు బాణాలే కదా మన్మథుడివి. ఇవన్నీ యెందుకు!"

వాయుదేవుడు నవ్వి యిలా అన్నాడు. "వెర్రివాడా, పూర్వ యుగాలలో ఆబాణాలు వినియోగించేవాడు. స్వర్గ

లోకంలో ఇప్పటికీ ఆ అయిదే వినియోగిస్తాడు. కాని భూలోకాన కలికాలాన పరిస్థితులు మారడంచేత ఇన్నిరకాల బాణాలు కావలసి వచ్చింది. విన లేదా భూలోకంలో ప్రచారంలో వున్న ఈపద్యం—

జవరాలి బొడగన్నసన్యాసిపై నేయు
తులసి లేజిగురాకుతూపు మరుడు;
వేదవిప్రుని గన్నవిధవపై ఝళిపించు
దర్భపల్లవహేతి దర్పకుండు;
కటకారకులకన్య గనిన హాళికుమీద
బొడుచు బూమునికోల పుష్పశరుడు;
నాడింధముని గన్ననాతిపై నేయును
నలరు జిచ్చరకోల నంగభవుడు;
బెరసి వెన్నెల గాయంగ బేరకమ్మ
పులినతలముల నాయాయికోలము లెరిగి
దాల్చు శస్త్రాస్త్రములు జారదంపతులకు
నసమబాణుండు తిరుణాళ్ళ నన్నినాళ్ళు".

"అయితే భూలోకంలో పరిస్థితులు మారడంవల్ల మన్మథుడికి పని యెక్కువయినట్టు తోస్తుంది. పూర్వయుగాలలో వసంతకాలములో మాత్రం మన్మథుడికి పనివుండేది. అప్పుడయినా పర్వదినాలనీ, ఏకాదసులనీ ఇలాంటి సెలవుదినాలుండేవి. ఈ యుగంలో అన్నికాలాలలో అన్నిపూటలా చేతి నిండా పనే. అందుచేతనే ఆయుధాలు హెచ్చుచేయవలసి వచ్చింది. ఆఫీసుకూడా వృద్ధిచేయవలసి వచ్చింది.

ఒకమూల మరతుపాకీ, పిస్తోళ్ళూ చూసి ఆశ్చర్యపడి అవి

యెందుకని వాయుదేవుణ్ణి అడిగాను. ఆయన అన్నాడు: "చెప్పలేదా ఈ కాలంలో అలాంటివి కావలసి వచ్చాయని? వింటినుంచి వదిలిన బాణాలు కొందరిమీద పనిచెయ్యవు. అలాటివాళ్లను పిస్తోలులో పువ్వులుపెట్టి కొడతాడు. తిరునాళ్ళు జరిగేటప్పుడూ, పెద్దపెద్ద సభలలోనూ, పశ్చిమదేశవాసుల విందులలోనూ, తోటవిందులలోనూ, తనకు కష్టం లేకుండా వుండేటందుకు సంఘంమీద ఒక్కసారిగా మరతుపాకీ ప్రయోగిస్తాడు. చాలాదూరాన వున్నలక్ష్యాన్ని కొట్టడానికి ప్రత్యేకంగా తుపాకు లున్నవి. వాయువిమానాలలో వెళ్ళే పాశ్చాత్యులమీద ప్రయోగించడానికి మాత్రం అవి ఉపకరిస్తవి."

"అయితే ఇంతపనీ ఒక్క మన్మథుడే చేసుకోగలడా?"

"ఆయనకు లోటేమిటి? ఎంతసిబ్బంది వున్నది! అందరూ ఆయనకు సహాయం వస్తారు. చంద్రుడి బాణాలు మట్టుకు మతిసంచలనంమాత్రం చేస్తవి. చూడు మన్మథుడి పద్దులు!" అని నాకు వాయుదేవుడు పద్దులు చూపినాడు. ఆయన దినచర్యా, మాసచర్యా, సర్వమూ అక్కడ వ్రాసి వున్నవి. ఆ లెక్కలు సంవత్సరాంతానికి విష్ణు మహేశ్వరులకు వెళ్ళవలె. ఒకనకలు బ్రహ్మదేవుడికి కూడా పంపినట్లు ఉదహారించి వున్నది. సృష్టి స్థితిలయాలు ఒక్క తాకీగా జరుగుతూ వుండడానికి ఈ లెక్కలు త్రిమూర్తులకూ అవసర మని తోచింది. వాయుదేవుడు తొందరచేస్తూవున్నా ఏ దేశంలో ఎక్కువ బాణాలు వినియోగపడ్డవో వినోదం తెలుసుకోవలెనని పద్దులు తిప్పి చూచాను. మొదట ఫ్రాంసు, తర్వాత

ఇంగ్లండు—ఇలా వున్నవి. మన హిందూదేశము ఏచివర సంఖ్యలలోనో కనబడ్డది.

"అయితే మన్మథుడు ఎక్కడ తరుచుగా వర్తిస్తూ వుంటాడు?" అన్నాను.

"నీవూహ యేమి?"

"అల్పజ్ఞుణ్ణి. నాకు తెలియదు. అయినా మాలోకంలో అనుకోవడం మాత్రం ఇది—

సంధివిగ్రహయానాది సంఘటనల
బంధకీ జారులకు రాయబారి యగుచు
పట్టణంబున నిత్యంబు పవలు రేలు
పూటకూటింట వర్తించు బుష్పశరుడు.

మరిన్నీ మన్మథ కూటమే వేశ్యావాటిక అని తలుస్తారు."

"ఆమాత్ర మయితే బాగానే వున్నది. ఇప్పుడు ఆయన వర్తించని ప్రదేశమేలేదు. అందులో ముఖ్యంగా సముద్ర తీరాలు, ఉద్యానవనాలు, ఉత్సవాలు, జూదపు కొంపలు, మద్యపుదుకాణాలు, ఓడలు, రైలుబళ్ళు, బస్సులు, వాయు విమానాలు. ఇంకో చిత్రం. ఇప్పుడు మన్మథుడు తన బాణాలు టెలిగ్రాపు తీగెలలో నుంచీ, టెలిఫోను తీగెలలో నుంచీ పంపవలసి వస్తున్నది."

"అయితే మాలోకంలో పోష్టాఫీసు ఉద్యోగస్థులకు వలె మన్మథుడికి సెలవులు లేనట్టు తోస్తుంది."

"అలాగే. ఇక వేటకు వేళ అయింది. వెళుదాము రా!" అని నన్నెత్తుకు పోయి యథాస్థానం చేర్చాడు వాయు దేవుడు.

అందరూ వేటకు సన్నద్ధులై బయలు దేరారు. ఈ తమాషాకూడా కొంచెం చూతామని నేనూ వెనక బయలు దేరాను. ఎప్పుడు చేరామో ఎలా చేరామో నాకు తెలియదు. కాని రెప్పపాటుకాలంలో మే మంతా భూలోకంలో వున్నట్టు గ్రహించాము.

మధ్యాహ్నం మొదలు మళ్లీ తెల్లవారేదాకా మన్మథుడు ఆడినవేట వర్ణించడానికి భారత మంత గ్రంథం అవుతుంది. అందులో కొన్ని ముఖ్యమైన సంగతులుమాత్రం చెప్పి మిగిలినవి ఊహకు వదలుతాను.

వేటాడడంలో సాంప్రదాయం సాధారణంగా బాణానికి సులభంగా లొంగే జంతువుల జోలికి వేటకాడు వెళ్ళక పోవడము. అందుచేతనే పందిని వేటాడడ మన్నా జింకను వేటాడడ మన్నా చెవి కోసు కొంటారు. కాని మన్మథుడి సాంప్రదాయం ఇది కాదు. ఎవరు బాణాలకు త్వరగా చిక్కు తారో వారిమీదే బాగా బాణాలు ప్రయోగిస్తాడు. ఇందుకు తార్కాణం. పరాసు దేశపుస్త్రీలు బాణము చూడడంతోనే గడగడా వణుకుతారు. వింట సంధించి బాణాలతో కొట్టడు వారిని మన్మథుడు; చేతితో పువ్వులు విలాసంగా విసురు తాడు. అప్పుడు వాళ్ళు పడే క్షోభ చెప్పడానికి అలవి కాదు! కాఫీక్లబ్బులకుపరుగెత్తేవాళ్ళూ, నాటకశాలలకు పరుగు లెత్తే వారూ, తోటలకు పరుగు లెత్తేవారూ, పరదేశాలకు పరుగు లెత్తేవారూ! పరాసు దేశపు పురుషులమీద మన్మథుడు ఆట్టే బాణాలు వెయ్యడు; పిస్తోలులో పెట్టి కొట్టేవాడు. ఇంగ్లీషు యువతులుకూడా పరాసుయువతుల చెల్లెళ్ళే ఈవిషయంలో.

మదరాసు సముద్రతీరం దగ్గిర విశేషాలు చెపుతాను. ఒక బైరాగి గూడకట్టు కట్టుకొని అలా వెళ్లుతున్నాడు. పిస్తోలులో పెట్టి మన్మథుడు ఒక్క పువ్వు పేల్చినాడు. వింటినుంచి వదిలిన పువ్వులు బైరాగుల మీద పని చెయ్యవట. పేల్చినా ఆపువ్వును అతడు దులిపేసుకొని వెళ్ళిపోవడం మొదలు పెట్టినాడు. నా కాశ్చర్య మయింది. వాయుదేవుణ్ణి అడిగినమీదట దాని యథార్థకారణం తెలిసింది. బుద్ధి కొంచెమైనా మన్మథముఖమై వుంటేనేకాని బాణాలు పనిచెయ్యవు. మోక్షకాంక్ష గల బైరాగులమీద పిస్తోలుదెబ్బ పడకపోవడానికి కారణం అది. ధనకాంక్ష వున్నవారి మీదకూడా పనిచెయ్యవట. కాని మన్మథుడు అలాంటి వాళ్ళ విషయంలో సూటిగా వున్న మొగలిరేకులు వింటి కను సంధించి కొడతాడు. అప్పుడు ఎవ్వరూ లొంగకుండా వుండలేరు.

మన్మథుడు ఒకకొంటెతనంచేసేవాడిక్కడ. నవవధూటుల వెనక పొంచుండి సాధారణంగా బాణాలు వేసేవాడు. అటువంటి బాణాలు గురితప్పకుండావెళ్ళి అమోఘంగా పనిచేస్తవి.

బొంబాయి సముద్రతీరం దగ్గిర ఒకవింత జరిగింది. ఒక నవనాగరీకుడు ఒకఇంగ్లీషు యువతితో కలిసిషికారువచ్చాడు. మన్మథుడు అతనిమీద ఒక బాణం వేసి ఇంకో బాణం ఆవిడ మీద విసిరినాడు. ఆ నాగరీకుడి ఓవర్‌కోటు తత్క్షణం కింద రాలింది. యువతి ఆకోటు మీద మూర్ఛ పోయింది!

మన్మథబాణాలు రకరకాల మనుషులమీద రకరకాల పనులు చేస్తవి. ఆమనిషి శరీరతత్వాన్ని బట్టి వుంటుంది. కొందరికి కూనురాగాలు, పుడతవి. కొందరికి మీసాలపైకి

చేతులు పోతవి. కొందరికి కళ్ళు చలించి దారి కనపడదు. కొందరికి పైత్యవికారం కలుగుతుంది.

మన్మథుడు మొత్తంమీద కొంటె ముండావాడు. పెద్దా పిన్నా తారతమ్యం అతగాడికి లేదు. బీదవాళ్లు భాగ్యవంతులు అనే భేదం కూడా లేదు. కాకపోతే, దేవుడుగుళ్లల్లోకి వెళ్ళే స్త్రీ పురుషులమీద బాణాలు వెయ్యడం ఏమి భావ్యంగావుంది? ఒకచోట కొందరు స్త్రీ పురుషులు ప్రార్థనార్థమై చేరినారు. మన్మథుడు ఆయింట్లో ప్రవేశించి అందరిమీదా పువ్వులు చల్లి లేచి వచ్చినాడు. అప్పుడు ఒక్కొక్కరిలోనూ పుట్టిన చిత్తవృత్తులు ఏమని చెప్పను!

ఒకచోట ఒకానొక విద్యార్థి పుస్తకం విప్పి చదువుకొంటున్నాడు. అతగానిమీద ఒక్కబాణం విసిరినాడు మారుడు. ఆ విద్యార్థి పాపం! బ్రహ్మచారి. తక్షణం అతగాడు ఇంటికి పరిగెత్తి పాత వార్తాపత్రికలు వెతికి వీర్యవృద్ధి ఔషధాలు వీ. పి. గా తెప్పించుకొన్నాడు.

ఇంకోచోట ముసిలిభర్త పడుచు పెండ్లామూ ఉండడం చూచి, మన్మథు డాపడుచుమీద లక్షపూలు విసరినాడు. ముసలిభర్తమీద ఒక్క పూవైనా వెయ్యకుండా వెళ్ళిపోయినాడు. పాపం! ఆముసలివాడు పుత్రకాంక్షతో కాశీ రామేశ్వరాలు వెళ్ళివచ్చినా డట.

మన్మథుడి కొంటెతనం ఇలా వుంటుంది. ఇంకా ఎన్నో తమాషాలుచేశాడు. ఈవిషయాలు భూలోకంలో ప్రకటించడానికి ఆయన అనుమతి పుచ్చుకొని తిరిగివచ్చాను.

1921